

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

murmurabant de eo qd peccatores appropinquabant christo. sed qd ad se appropinquantes recipiebat ⁊ manducabat cū illis qd hic: qui credit bonus et sanctus: peccatores recipit: ad suam conuersationē et gratiā: et: quod amplius ē: manducat cū illis tanq̃ amicus eorū. Si cognouissent scribe et pharisei qd xps uenit in hunc mundū peccatores saluos facere. ut dixit ap̃ls. i. thi. i. nequaquā murmurassent si eos recipiebat. Non em̃ sanat infirmus. nisi accedat ad ipsum medicus. nec illuminant tenebræ nisi presentia luminis. nec uiuificat corpus nisi adsit uita. Si em̃ xpo tanta fuit cura de peccatoribus ut p̃ illis carnē sumeret et moreretur. non ē mirū si eos recipiebat ut conuersando cū eis conuerteret eos a peccatis. sanaret ⁊ illuminaret. hoc em̃ totū fuit benignitatis et misericordiæ. sed murmur. scribarū et phariseorū erat arrogantie et supbie. ut dicit gregō.

Secunda pars

B

Secundo cū dicit: et ait ad illos: ponit una parabola q̃ declarat q̃nto labore xps errantes perquirat. ⁊ sex facit. Primo em̃ tangit multitudo subiectōrū xpi: et ait ad illos parabolā istā dicens: Gre. similitudinē dedit quā et hō in seipso recognosceret. et tū ad amorē hominū pertineret: Quis ex uobis hō: inter eos querit quis sit iste hō. et ipse est hō iste. licet ipsum nō cognoscerent. Jo. i. Medius autē uelut stetit quē uos nescitis: qui habet centū oues: Dues xpi h̃m iero. totū humanū genus ē. Eze. 34. greges pascue mee uos hōies estis. ex quibus ouibus nonagintanoue sunt infirmi. una uero ē peccator h̃m qd dicit in fine istius pabole. uel h̃m ambro. oues xpi unū sunt genere et nō specie angeli scz ⁊ hōies. qd ut dicit gre ipse centū oues habuit. cū sanctorū angelorū et hominū numerū possedit. ex quibus ouibus nonagintanoue angelici sunt sp̃s. in una p̃dita oue genus humanū intelligit. Dues igit̃ est iste pastor ut dicit ambro. cuius nos om̃s centesima portio sumus. Secundo ponit unū ouis p̃dite requisitio: et si p̃diderit unā ex illis Greg. una inquit ouis tūc perit qū peccando hō pascua uite reliquit. sed audi pastoris dilectionē et benignitatē: nōne dimittit nonagintanoue: in deserto: desertū est alicū. qd primus angelus deseruit. sicut et hō per peccatū in quo celo saluator ñr uerus pastor ouium nonagintanoue reliquit oues nouē scz beatorū spirituum ordines. uidelicet. angelorū. archangelorū. uirtutum. potestatum. principatū. dignitatum. tronorū. cherubim. et seraphim. quos h̃m mat. dicit reliquisse in montibus. id ē in sublimibz celorū. nō quidē h̃m diuinitatē p̃ntiā h̃m quā ubiq̃ p̃ns est nec h̃m guber

natōm. cuius pūdeā i a ptās ad oīa diffundit. h̄ dimississe eos
 dicit rōne hūanitatē assumptē. h̄m quā venit in mūdū. Nusq̄
 em̄ angelos app̄hendit h̄ semen Abrahā. vel dimisit eos q̄ntū
 adhunc ordinē pūdentie. qui est redimere relinq̄ntes. nec em̄
 angeli qui non peccauerūt necesse hēbant tali pūdentia. h̄
 vero qui peccauerūt relīdī sunt. eo q̄ redemptōis capaces non
 fuerunt: Et vadit ad illā que p̄ierat: p̄ma via ipsius fuit de cē
 lo in terrā in incarnatōe. Secda via fuit p̄ mūdū istūz p̄dicando
 in fame a siti atq̄ multis laboribz. Tercia via fuit ad mortem.
 Quarta via fuit ad inferna. Quinta via fuit regressus eius in cē
 lum: donec inueniat illaz: seip̄am po test oīs p̄dere. h̄ opus est
 illi rēq̄sītōe. naz seip̄az p̄ditā inuenire nō p̄t. p̄s. Erzani sicut
 oīs que p̄it. inuenit h̄iēm q̄n carnē assūpsit humanā. inue
 nit eū p̄dicādo a cūlādo nobiscū iueit eū i mortē. q̄ recuperat
 eū de manu dyaboli. inuenit eū i inferno. vñ eū adduxit i celū.
 C Tercō pōit iueit oīs susceptō. a cū iuenerit illā: gre.
 nazazē dīc. cū pi9 pastor ouē p̄ditā repisset. nō pūmūt. nō
 v̄bauit nō v̄gēdo duxit ad regē ip̄e ei penaz v̄ba a maledicta
 dīḡ ouī sustinuerat vñ eā noluit molestare h̄ supponēs hūiliter
 humeris a portans clementer. a numerat gregē. vñ sequit̄:
 Imponit sup humeros suos gaudens: Jero. ouez inq̄t bonus
 pastor. q̄ p̄pter nimīā infirmitatē ambulare nō poterat. p̄p̄is
 humeris reportat ad reliquū gregez. Tunc vero vt dicit Gre.
 ouem humeris imposuit suis. q̄n naturā humanam suscipiens
 p̄cta n̄a ip̄e portauit. et Ambro. xp̄us se suo corpore reuehit
 quia tua in se p̄cta portauit. humeri vero xp̄i vt dicit Ambro.
 crucis brachia sunt Et attende q̄ xp̄s gaudens imposuit ouez
 humeris suis. q̄ licet magnus fuerit dolor passionis a mortis.
 quando genus humanū requisit et humeris imposuit. hunc
 tñ laborem et dolorem sustinuit letanter. ut p̄ditam ouem recu
 peraret. Quarto pōit susceptē ouis reductio: Et veniēs domū
 domus ad quam rediit xp̄us cum oue inuenta celestis est curia.
 ad quā reuers9 ē cū celū ascēdit Ascendēs ei in altū captiuā du
 xit captiuitatē. D S pōit reducte ouis gaudiū a exultatō
 Cōuocat aīos a vīcios suos: sp̄s angelici aīci xp̄i sūt a vī
 cini. nā vt dīc Tho. sup̄ne v̄tutes oues dīcūt i ap̄atōe ad deū
 cui9 respectu oīs nata creata bestial ē. h̄ tñ i eo q̄ rōnales ami
 ci a vīcini dicuntur amici quidem vt dicit Gre. quia voluntate
 eius in sua stabilitate custoduntur. vici vero quia claritate visi
 omis illius assidue perfruuntur vel ideo vīcini dicuntur ex eo
 q̄ angelica natura ratione nobilitatē substance proximior est

Sermo

deo omni creatura scdm qd dicit Aug. 12. confel. 7. duo fealti
dñe vnū ppe te. s. angelicā substantiā. ⁊ alterū ppe nihil. s. ma
teriaz pma. istos angelicos spūs xpūs auocauit. qñ redemptio
nis humane misterii eis manifestauit interrogatibz. quis ē iste
qui venit de Edom tūdis vestibz de Bosra iste formosus in sto
la sua. gradiēs in multitudine fortitudis sue. Isa. 63. Et rñdit
Ego q loquor iusticiā ⁊ ppugnator sū ad saluādū. dñs: agra
tulami mihi ⁊ fil: oēs: meū ⁊ mihi gratulemi: qz iuēni ouez
meā q pierat: Lu. 15. Epulari ⁊ gaudere oportebat. qz fr tu9
mortuus erat ⁊ reuixit. pierat ⁊ inuentus est. Et notandū vt
dicit Gre. qz nō dñs agra tulami iuente ouī h mihi. qz viz ei9
est gaudiūz vita nra. et cū ad celū reducūmur solēnitatē leticie
eius implemus. vel ideo agra tulandū est sibi. qz nō frustra la
borauit. nec frustra mortuus est. ex quo inuenit ouem pditaz.
oui vō nō est agra tulā dū. qz nullis suis meritis iuēta ē. E
Sexto ista pabola onis adaptat ad ppositū: dico vob: murmu
rantibz scribis ⁊ phariseis de eo q ptores recipio: ita gaudi
um est in celo: angelicis spiritibz qui gaudent eo q numerus
angelorū supplet. ex ouersione ptozū: sup vno ptoze pniaz
agente: Non est gaudiūz solū de redemptione generali huma
ni generis. h quacūqz hora ouertū vnus ptoz gaudiū sit in ce
lo Dicit em Oyo. in quadā epla. q Carpus quidā vir magne
sanctitatis adeo moleste ferebat qndā fidelē ē puer sū a quodā
infideli. vt vtriusqz mortē miserabile ardētē desideraret. Cui cū
ca noctis mediū appuit ihus in aere cū multitudine angelorū.
in terra vō appuit fornax accēsus ad quez trahēbant duo illi ho
mines. Illo vero tendenti magno desiderio vt mitterent infor
naē. ⁊ moleste ferente dilatōm pene. ecce xpūs mistus descen
dit a solio in terraz. et extēsis manibz hoīes illos eripuit. eleua
taqz manu dixit ad Carpum. itez pte me lancea. parat9 em
sum rursus mori p salute istoꝝ. Est em gaudiū deo etiā in con
uersione vnus hoīs peccātis. p quo si non sufficeret passio sua
rursus pati et mori sit patus: q sup nonagintanouē iustis. q
nō indigēt pnia: Si em pnia nō indigēt nullū gaudiūz potest
esse de ouersione eozum. sed tñ gaudendū est in celo de innocē
cia et pseuerantia ipozum. quia vt dicit Gre. pleriqz sunt iusti
in quozum vita tantū est gaudiū vt eis quelibet peccatoꝝ
venia preponi nullatenus possit ¶ Querit Aug. 8. cōf.
3. quid cause sit. vt maius sit gaudiū de salute desperate ani
me qz de ea cui9 semp fuit spes salutis sic em ē multis apparet
testimonijs. ⁊ adducit qnqz exēpla triūphat em victor impator

et tanto maius est gaudium victorie. quanto maius fuit periculum in prelio. Item tempestate nauem iactantem cum tranquillatus fuerit celum et mare omnes nimis exultant. quam timuerunt nimis. Item cum sanitati redditur quod amauimus. tale sit gaudium quale non fuit. cum ante fortis esset. Item ebriosi quibusdam balsameticis utuntur. quo fiat molestus ardor quod dum extinguit potius maior sit delectatio. Item institutum est ut in pace sponsa non tradatur statim ne velle habeat maritus datam. quam non suspirauerat sponsus dilata. Et dicendum quod generalis causa istorum est. quod gaudium nascitur ex amore preterite rei amate. Cum igitur res quam amauimus perdata est. aut graui exposita periculo. quasi per non habita reputatur. Sed cum acquiritur ac nouiter habetur gaudemus. et tanto amplius de eius inueniente quod prima accepisse. quanto magis nunc diligitur quam antequam haberetur. Unde magis gaudet pater de filio reddito sanitati. quam gauisus fuerit cum natus fuit. quod magis postea dilexit quam ante natiuitatem. et magis gaudet homo de reditu amici. quam de eius inueniente prima quod mutua conuersatio est amplius fecit diligenter. ex hac autem generali causa sumuntur septem rationes quare maius gaudium est de conuersione peccatorum quam de iustis qui non indigent penitentia. Primo quia Christus laborauit per conuersionem peccantium. scilicet usque ad mortem. Magis autem diligimus in quibus amplius laborauimus. unde mater plus amat filium quia magis in eo laborauit. et homines plus diligunt acquisite pecunias quam donatas. aut hereditates possessas propter quod videmus eos de ceteris amantiores. Secundo ratione maioris gratie. maior enim gratia creditur peccatoribus quam iustis. Romanus 5. ubi habundat delictum superabundat et gratia. magnus enim est inimicus sibi reconciliare unde magis est gaudium. Tercio quod maius gaudium est de maiori victoria. ut autem dicit Augustinus. plenius vincitur hostis in eo quem plus tenet. at ideo de conuersione peccatorum qui detinentur a dyabolo maius est gaudium. Quarto quod in conuersione peccatorum est gaudium de liberatione a malo. et adoptione boni. gaudium vero de iustis est solum de perfectione boni. Quinto secundum Gregorium. quod peccatores conuersi consueuerunt fortius dimicare contra dyabolum. quam iusti plures. et ideo maius est gaudium. sicut dux amplius illum militem dilexit qui post fugam et vulnera reuersus fortiter premit hostem. quam eum qui nunquam fugit. nec tamen virile aliquid fecit. Sexto secundum eundem. quod peccatores post conuersionem consueuerunt amplius in sanctis operationibus fructificare. considerantes vite preterite statum. unde agricola magis illam terram diligit quam post spinas et tribulos vberem fructum producat. quam eam quam nunquam spinas habuit. nec tamen multum fructum produxit.

Sermo

Septimo h'm Aug. qz p'iores sūt exemplū d'ersionis aliis. & ideo tantomaius ē gaudiū de ipsis q̄nto plures eoz exemplo sunt auertendi. et plures a fidelibz deo sūt laudes reddende &c.

Tercia pars.

¶

Er̄cio cum dicitur Aut que mulier. ponit secūda p'abola in qua declaratur q̄nta sollicitudine & diligēcia xp̄us p'ditos inueniat. vbi q̄tuor facit. p'mittit em̄ rōnalis nature numerata dispositiō Aut que mulier

Gregorius. qui significatur per pastorem. ipse per & mulierē. ipse est deus. ipse et dei sapia: habens dragmas decem: dicit magister. Quid q' hec dragma huius dragme est. munus certe q̄ntitatis. in quo sensu accipit hic. hec dragma dragmatis est quarta pars stateris. hec dragma dragmatis vel drama dramis est genus carminis quo amoris cantici describitur. de quo dicitur antithorum huius virginis frequentate nobis dulcia cantica dragmatis vel dramis. Si autem in centū ouibus omnis creatura rationalis intelligitur. eo q' specialem ipsius curam habeat deus: sicut pastor ouium. ita in decem dragmis eadem rationalis natura intelligitur hominū et angelorum. quia ut dicit Cirillus dragma nūmus est. impressa habens regis ymaginem. omnis vero creatura rationalis ad ymaginē dei et similitudinem condita est. Item conuenienter dicit nūmus. quia sicut nūmo comparantur omnia. ita seipsuz dat quilibet precū pro regno dei. unde Gre. regnum celorum tantū valet. quantū es Item habuit christus decem dragmas. quia ut dicit Gre. nouē sunt ordines angelorum. quibz additus hominū ordo fit dragma decima. Secundo ponitur sollicita perditio hominis inquisitio: Si perdidit dragmam vnam. Gregorius. tūc perditā fuit dragma qm̄ homo qui ad ymaginem dei conditus fuerat. peccando a similitudine sui conditoris recesserat. Cotidie adhuc ista dragma perditur. vel in puluere diuitiarum. vel in luto luxurie. vel in diuerticulo cuiuscūq' erroris. Deinde triplicem ponit sollicitudinem inquirendi. Prima est: Nonne accendit lucernā: Gre. dei sapientia apparuit in humanitate. lucerna quippe lumen in testa est. lumen vero in testa diuinitas est in humanitate. Ista vero lucerna accensa refulsit miraculis. inflāmanit dicitis. et illuminat exemplis. collocatus em̄ erat homo in obscuris. & in umbra mortis. unde istam oportuit lucernam accendere. Secunda sollicitudo est. Et reuertit domū: In alia litera dicitur Et em̄ dat domū. Māuertens xp̄s domū sciencie. qd̄ sit duz assue-